

การศึกษาการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครู
ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
A Study of Knowledge Management in Teaching
For Practicing of Teachers: Department of Education in Bangkok

ปาไลตา สมันเอี่ยม^{1*} และ อนุรักษ์ ไกรยุทธ²

¹สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Palita Samaneiam^{1*} and Anurak Kraiyuth²

E-mail: malinpalita@gmail.com¹, dranurak.k@gmail.com²

¹Management, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand

²Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร การดำเนินการวิจัยประชากรคือ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร และมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบตามสะดวก แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงใช้วิธีการทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 67.25 อยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 และมีประสบการณ์ทำงาน 3 – 8 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย (1) มิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$) (2) มิติการสกัดความรู้ ($\bar{X} = 4.17$) (3) มิติการรวบรวมความรู้ ($\bar{X} = 4.11$) และ (4) มิติด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 4.17$) อยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การจัดการความรู้; การปฏิบัติงานสอน

Abstract

A study of knowledge management in teaching for practicing of teachers: department of education in bangkok. With the Objective (1) to study the level of opinion about the study of knowledge management in teaching for practicing of teachers: department of education in bangkok and (2) to study the relationships of between personal factors and teaching for practicing of teachers: department of education in bangkok. Conducting population research is the teachers in department of education. And there were 400 samples. The data were collected by convenience sampling. The data were analyzed using descriptive statistics: percentage, mean, and standard deviation. And the reference statistics used chi-square test method. The results of this research indicated that this study was based on exploring the conceptual framework, related theories, and research. The methodology was conducted by synthesizing and gathering information for further application and revision. The results indicated that in terms of personal factors, most of the respondents were female (n = 269, 67.25%), between 31 – 40 years (n = 145, 47.50%), graduated with a bachelor's degree (n = 290, 72.50%) and had 3 – 8 years of work experience (n = 142, 35.50%). Moreover, the findings showed that the respondent' opinion towards the overall the knowledge management in teaching for practicing of teachers: department of education in bangkok. Which consist of (1) Socialization ($\bar{X} = 4.15$) (2) Externalization ($\bar{X} = 4.17$) (3) Combination ($\bar{X} = 4.11$) (4) Internalization ($\bar{X} = 4.17$) was at a high level. The results of study the relationship between personal factors and the knowledge management indicated that personal factors, including age, education level, and work experience were related with the knowledge management in teaching for practicing of teachers: department of education in bangkok. Individual aspects were considered Socialization, and Internalization were related with a statistical significance level of 0.05. This implied that the managing knowledge of teachers will be successful. Must focus on the matter of team work application of knowledge various ideas and constantly developing their own knowledge processes.

Keywords: Knowledge Management; Teaching for practicing

บทนำ

การศึกษาเป็นหนึ่งในรากฐานสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของทุกคนในโลก ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น จึงไม่น่าแปลกที่ทุกองค์การทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษา ในระดับโลก แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มข้าราชการครูจึงเป็นส่วนสำคัญมาก ทำให้เห็นว่าครู ต้องมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการพัฒนาและจัดระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะพัฒนาเยาวชนในกรุงเทพมหานครให้มีความรู้ความสามารถ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของประเทศ มีทักษะในการดำรงชีวิตและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม และพัฒนาครูในสังกัดโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 437 โรงเรียน ครูมีความพร้อมร้อยละ 84 ไม่พร้อมร้อยละ 16 สาเหตุไม่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีการเพิ่มข้าราชการครูจึงเป็นส่วนสำคัญมาก ทำให้เห็นว่าครูต้องมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ คือ การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกับสถาบันการผลิตครูในการผลิต และพัฒนาครูให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ มีการดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ถึงแม้ว่าจะมีการสอบแข่งขันเพื่อเข้ามาเป็นครูแล้วแต่ในการปฏิบัติงานสอนในชีวิตจริงยังติดขัดปัญหาทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ขาดทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ จึงต้องมีการพัฒนาครูเพื่อให้มีการปรับตัวเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
2. การปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครยังขาดความพร้อมในการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยบูรณาการกรอบแนวคิดการวิจัยจากทฤษฎีการจัดการความรู้ของโนนากะ กับ ทาเคอูชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ได้แก่ (1) มิติด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) (2) มิติด้านการสกัดความรู้ (Externalization) (3) มิติการรวบรวมความรู้ (Combination) (4) มิติการประยุกต์ใช้ความรู้ (Internalization)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ ครูผู้สอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 13,055 คน โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 400 คน ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ศึกษาจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2564

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับจัดการความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนของครูเพื่อการพัฒนาบุคลากร หรือครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันสำหรับการปฏิบัติงานสอนได้อย่างเป็นระบบ และเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
4. ประโยชน์สำหรับผู้วิจัยและสนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ไปต่อยอดเพื่อให้เกิดความพัฒนาในองค์กรได้อย่างเหมาะสม

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการความรู้โมเดลเซกิ (SECI Model) ถูกเสนอโดยโนนากะ และทาเคอชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) คือ แผนภาพแสดงความสัมพันธ์การหลอมรวมความรู้ ในองค์กรระหว่างความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) กับความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ใน 4 กระบวนการ เพื่อยกระดับความรู้ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักร เริ่มจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) การควรรวมความรู้ (Combination) และการผนึกฝังความรู้ (Internalization) และวนกลับมาเริ่มต้นทำซ้ำที่กระบวนการแรก เพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ให้เป็นการประจำที่ยั่งยืน

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ พรสวรรค์ต่าง ๆ ความรู้ชนิดนี้พัฒนา และแบ่งปันกันได้ด้วยวิธีการสนทนา พูดคุย

2. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) คือ ความรู้ภายนอกตัวบุคคลที่เป็นทางการและเป็นระบบที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ เช่น วิดีทัศน์ หนังสือ คู่มือ เอกสาร และรายงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิต

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) S: Tacit to Tacit

อธิบายความสัมพันธ์ทางสังคมในการส่งต่อระหว่างความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ด้วยกัน เป็นการแบ่งปันประสบการณ์แบบเผชิญหน้าระหว่างผู้รู้ เช่น การประชุม การระดมสมอง ที่มาจากความรู้ การเรียนรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เฉพาะเรื่อง เฉพาะพื้นที่ แล้วนำมาแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ที่มีใช่เป็นเพียงการอ่านหนังสือ คู่มือ หรือตำรา

2. การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) E: Tacit to Explicit

อธิบายความสัมพันธ์กับภายนอกในการส่งต่อระหว่างความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) กับความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) อาจเป็นการนำเสนอในเวทีวิชาการ หรือบทความตีพิมพ์ เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ที่ถูกฝังอยู่ในความรู้ฝังลึกให้สื่อสารออกไปภายนอก อาจเป็นแนวคิด แผนภาพ แผนภูมิ เอกสารที่สนับสนุนให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้เรียนรู้ด้วยกันที่เข้าใจได้ง่าย ซึ่งความรู้ฝังลึกจะถูกพัฒนาให้ตกผลึกและถูกกลั่นกรอง แล้วนำไปสู่การแบ่งปัน สร้างกระบวนการใหม่

3. การรวบรวมความรู้ (Combination) C: Explicit to Explicit

อธิบายความสัมพันธ์การรวมกันของความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) ที่ผ่านการจัดระบบ และบูรณาการความรู้ที่ต่างรูปแบบเข้าด้วยกัน เช่น นำความรู้ไปสร้างต้นแบบใหม่ ไปสร้างสรรคงานใหม่ โดยความรู้ชัดแจ้งได้จากการรวบรวมความรู้ภายในหรือภายนอกองค์กร แล้วนำมารวมกัน ปรับปรุง หรือผ่านกระบวนการที่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ แล้วความรู้ใหม่จะถูกเผยแพร่แก่สมาชิกในองค์กร

4. การผนึกฝังความรู้ (Internalization) I: Explicit to Tacit

อธิบายความสัมพันธ์ภายในที่มีการส่งต่อความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) สู่ความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) แล้วนำไปใช้ในระดับบุคคล ครอบคลุมการเรียนรู้ และลงมือทำ ซึ่งความรู้ชัดแจ้งถูกเปลี่ยนเป็นความรู้ฝังลึกในระดับบุคคลแล้วกลายเป็นทรัพย์สินขององค์กร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัยการศึกษาครั้งนี้รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) แนวคิดทฤษฎี และศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานระดับปฏิบัติการธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณขนาดของ

กลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 คิดเป็นร้อยละ 100.18 ของกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม

(Questionnaire) การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเพื่อพิจารณาแบบสอบถามและเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมด้านเนื้อหาและความถูกต้องของสำนวนภาษา หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการด้วยการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ระดับความเชื่อมั่นโดยใช้การคำนวณหาค่าค่าเชื่อถือด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยผลที่ได้มีค่า 0.97 และนำแบบสอบถามที่ได้ทำการทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณในการศึกษาครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ได้แก่ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต หนังสือทางวิชาการ ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอ้างอิง (interferential Statistics) ได้แก่ Chi-Square Test และ Spearman Correlation

ผลการวิจัย

การศึกษาการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.25 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.30 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.50 และประสบการณ์ทำงาน 3 – 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.50

ตอนที่ 2 ผลของระดับความคิดเห็นของการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการบูรณาการกรอบแนวคิดการจัดการความรู้ ของ Nonaka พบว่าทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ดังนี้ มิติการสกัดความรู้ ($\bar{X} = 4.17$) มิติการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 4.17$) มิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$) มิติการรวบรวมความรู้ ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ ดังนี้

1. มิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก พบว่า สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับสมาชิกในทีมได้ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นต่าง ๆ กับสมาชิกในทีมได้ และแสดงออกถึงความตั้งใจพร้อมที่จะเรียนรู้

2. มิติการสกัดความรู้ อยู่ในระดับมาก พบว่า สามารถถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติงานให้ทีมงานสามารถตอบข้อซักถามที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับผิดชอบได้ด้วยตนเอง และสามารถนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

3. มิติการรวบรวมความรู้ อยู่ในระดับมาก พบว่า มีแนวคิดกระบวนการปฏิบัติงานที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เลือกใช้อุปกรณ์สื่อการสอนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา และพัฒนาเทคนิควิธีการจัดทำคู่มือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. มิติการประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมาก พบว่า แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนกำหนด สามารถหาวิธีการที่จะพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานของตน และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ตอนที่ 3 ผลของความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน โดยสรุปเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. มิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ และระดับการศึกษา พบว่า ช่วงอายุ 31 – 40 ปี และ 51 ปี ขึ้นไป ให้ระดับความคิดเห็นกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกัน

ระดับการศึกษา ปริญญาโท ให้ความคิดเห็นกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกัน

2. มิติการสกัดความรู้ ไม่มีความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

3. มิติการรวบรวมความรู้ ไม่มีความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

4. มิติการประยุกต์ใช้ความรู้ มีความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ระดับการศึกษา ปริญญาโท ให้ระดับความคิดเห็นกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกัน

ประสบการณ์ทำงาน 9 – 13 ปี ให้ระดับความคิดเห็นกับจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. มิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประเด็นที่สำคัญของการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับมิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญกับการปฏิบัติงานสอนของครูเป็นอย่างมาก แจกแจงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานออกเป็นส่วนตัวที่ประชุมกลุ่มได้ และสามารถจัดหมวดหมู่ของงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นระบบ ในปัจจุบันครูที่ปฏิบัติงานสอนยังไม่สามารถจัดงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นระบบ เนื่องจากมีภาระงานที่รับผิดชอบนอกจากการสอน ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเป็นแนวทางการจัดการความรู้ที่ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครให้ความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณพล พรหมภักย์ และ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2558) กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นการนำความรู้ไปใช้ การประเมินผลความรู้ และการพัฒนารูปแบบการแสวงหาความรู้ ผลการพัฒนาครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง สร้างความรักและกัลยาณมิตรกับผู้เรียน มีความเสียสละ การสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เรียน การมีเจตคติที่ดี และศรัทธาอาชีพครู การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง การเห็นคุณค่าในความสามารถของผู้เรียน การตรงต่อเวลา การหลีกเลี่ยงไม่หลงมัวเมาอบายมุขและการมีความอดทนอดกลั้น การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูได้ใช้การปฏิบัติโดยเครือข่ายการจัดการความรู้ ได้แก่ ความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารต่อกัน เป็นกลไกการพัฒนาโดยมีวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมงาน เป็นปัจจัยเสริมให้การจัดการความรู้สำเร็จดีขึ้น

2. มิติการประยุกต์ใช้ความรู้เป็นประเด็นที่สำคัญของการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับมิติการประยุกต์ใช้ความรู้ สามารถประยุกต์ความรู้ที่มีรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการประยุกต์ใช้ความรู้จึงเป็นแนวทางการจัดการความรู้ที่ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครให้ความสนใจ เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพในการทำงานได้มากยิ่งขึ้น ในการปฏิบัติงานสอนของครูนั้นควรมาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อผู้รู้จักบูรณาการความรู้ที่มีอยู่และแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญพร ทองจันทร์ (2558) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการให้บริการสารสนเทศส่วนบุคคล ทำให้เกิดความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มาสนับสนุนกระบวนการให้บริการสารสนเทศส่วนบุคคลและองค์กร ซึ่งสามารถทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างความสะดวก สามารถพัฒนาระบบในโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น และพัฒนาตนเองให้ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ที่ต่อยอดขึ้นไปได้อีก

3. มิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ และระดับการศึกษา โดยครูที่มีช่วงอายุ 31 – 40 ปี และ 51 ปี ขึ้นไป เป็นครูในอยู่ในวัยตอนกลางและตอนปลายของการรับข้าราชการครู ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับสมาชิกในทีม และการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นต่าง ๆ กับสมาชิกในทีม จึงมีทิศทางไปในทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริศชรา อุ่มสิน (2560) กล่าวว่า การทำงานส่วนใหญ่ของสถานศึกษาในปัจจุบันได้ปฏิบัติในลักษณะของการทำงานเป็นทีมและต้องการให้เกิดสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนอกจากนั้นความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ทำให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงต้อง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะครูและบุคลากรทางการศึกษา ถือเป็นหัวใจหลักในการดำเนินงาน และลงมือปฏิบัติ จึงจำเป็นอยู่ที่จะต้องประสานความร่วมมือร่วมใจกัน ร่วมทำงานด้วยความมุ่งมั่น ให้การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ส่วนการจัดหมวดหมู่ของงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นระบบ และแจกแจงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานออกเป็น ส่วน ๆ ต่อที่ประชุมกลุ่ม ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครยังทำในส่วนตรงนี้ได้ไม่ดี ไม่สามารถแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานต่อส่วนรวมได้ จึงต้องพัฒนาการจัดการความรู้ในส่วนตรงนี้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินทร์เกียรติ นรินทร์พละ (2560) กล่าวว่า ศักยภาพที่จำเป็นสำหรับครู ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) ส่วนแนวทางการพัฒนาศักยภาพครู มีจุดมุ่งหมายให้เกิดศักยภาพที่จำเป็น ทั้งด้านความรู้ ทักษะความคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การพัฒนาศักยภาพพัฒนาขีดความสามารถของตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และสร้างผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น องค์กรมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น เป็นประโยชน์ ต่อการทำงานขององค์กร องค์กรมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน ไปถึงเป้าหมายได้ง่ายขึ้นสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้

4. มิติการประยุกต์ใช้ความรู้มีความสัมพันธ์ในการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน โดยระดับการศึกษาปริญญาโท ได้ให้ความสำคัญกับการสามารถประยุกต์ความรู้ที่มีรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในสถานการณ์นั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ที่ในสถานการณ์จริงครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ยังทำได้น้อยต้องนำไปปรับปรุง ส่วนประสบการณ์การทำงาน 9 – 13 ปี ได้ให้ผลที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับสามารถประยุกต์ความรู้ที่มีรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์พร สถิติภาศิกุล (2561) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนการสอนเป็นทักษะสำคัญที่ครูควรมีเป็นการแสดงถึงศักยภาพ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์การสอน และความตั้งใจ พยายามในการปฏิบัติงานสอดให้ดีขึ้นของครูเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ด้วยการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม ฝึกคิด นำไปใช้ประเมินผล นำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องโดยต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูสามารถเลือกใช้รูปแบบแนวคิดในการออกแบบที่มีอยู่ตามความสนใจได้ หรือครูอาจสร้างรูปแบบที่เป็นของตนเองได้ ผลการออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม

สอดคล้องกับผู้เรียน สามารถช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ ประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยให้ผู้ประสบความสำเร็จในการเป็นครูที่ดีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

1. การนำเสนอวิธีส่งเสริมการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเป็นขั้นแรกของการจัดการความรู้ ควรให้ความสำคัญ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับการทำงานเป็นทีม สามารถจัดหมวดหมู่ของงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นระบบ อธิบายถึงผลกระทบ และแสวงหาโอกาสที่จะพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ และควรมีการประยุกต์ใช้ความรู้ คือ การพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานของตัวเอง นำความรู้ที่ได้ปรับใช้ในการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ
2. การวางกลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัด กรุงเทพมหานคร ควรมีการพัฒนา และควรส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงาน เช่น การอบรม พัฒนาทักษะในเรื่องของเทคโนโลยี ภาษาที่สอง เพราะมีครูบางคนที่ยังขาด ทักษะในด้านเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษอยู่มาก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานสอนของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร หากผู้วิจัยท่านอื่นสามารถศึกษามิติการสกัดความรู้ เช่น การฝึกอบรม การเรียนรู้จากประสบการณ์ และมี การรวบรวมความรู้ เช่น การออกแบบกระบวนการความรู้ การจัดทำคู่มือ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอน ก็จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความรู้ของครูได้
2. การวิจัยในครั้งนี้ครอบคลุมเฉพาะครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร หากมีการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตการวิจัยให้เพิ่มมากขึ้น เช่น ครูทั่วประเทศ กล่าวคือ ครูสังกัดสพฐ. ครูสังกัดสพม. และ ครูเอกชน. เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มฐานข้อมูลให้มี ความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กรุณพล พรหมแพทย์ และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อ การพัฒนาครู: กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนน้ำพุตโปธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตรัง เขต 1. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). รายงานวิจัยเรื่อง เรื่องการพัฒนาศักยภาพข้าราชการในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกัน ราชอาณาจักร.
- กานต์ธีรา ภูริวิกรัย. (2563). การศึกษาโลกในศตวรรษที่ 21: ระบบยังเหลื่อมล้ำ การเรียนรู้ยังวิกฤต. ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.the101.world/global-education>

- ธนัญทร ทองจันทร์. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการพัฒนา
ระบบฐานข้อมูลบุคลากรในการให้บริการสารสนเทศ และการปรับขึ้นเงินเดือน
โรงเรียนวรนาวิเฉลิม สงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักการบริหารจัดการความรู้ของข้าราชการครู.
กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.
กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- อภิสิทธิ์พร สถิตภาคีกุล. (2546). รายงานวิจัยเรื่อง การออกแบบการเรียนการสอน ทักษะ
เพื่อความสำเร็จของครู. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อริศขรา อุ่มสิน. (2560). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- Ikujiro Nonaka & Hirotaka Takeuchi. (1995). *The Knowledge-Creating*. New York:
Oxford University.